

5. Про затвердження Правил визначення робочого часу та часу відпочинку екіпажів повітряних суден цивільної авіації України: Наказ Міністерства транспорту України від 02.04.2002 № 219 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0390-02>.

УДК 347:656.7.072(043.2)

Степанківська Н. А., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Кметик Х. В., к.ю.н., доцент

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АВІАПЕРЕВІЗНИКІВ

Транспортні операції на сучасному повітряному транспорті як у світі, так і в Україні, характеризуються масовістю, ритмічністю та достатньою складністю. У зв'язку з цим виникає потреба в чіткому правовому механізмі здійснення повітряних перевезень, фіксації прав та обов'язків учасників транспортного процесу і у визначенні відповідальності за безпеку перевезень, захист усіх учасників авіаційного перевезення від небажаного впливу та порушень. Правовідносини авіаперевізників та інших учасників транспортного процесу підлягають належному правовому регулюванню. Особливої актуальності набуває інститут відповідальності авіаперевізника.

Спираючись на загальне поняття «юридична відповідальність», можна сформулювати поняття «відповідальність авіаперевізника» як застосування до авіаперевізника юридично значущих впливів у разі недотримання перевізником своїх зобов'язань, що виникають із договору перевезення вантажу і вимог нормативних актів у сфері здійснення перевезень.

Відповідальність перевізника при здійсненні повітряних перевезень регулюється Конвенцією про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень, Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, Повітряним кодексом України, Наказом Державної служби з нагляду за забезпечення безпеки авіації «Про затвердження Правил повітряних перевезень вантажів», інших нормативних актів та загальних положень про правила перевезення та надання послуг. Договір перевезення вантажу повітряним транспортом, як і в інших договірних відносинах, також є джерелом правового регулювання повітряних перевезень.

Цивільний кодекс України посідає центральне місце у регулюванні відносин вантажного перевезення, тому всі норми, які містяться в інших законодавчих і нормативних актах, зокрема, норми Господарського і

Повітряного кодексів України мають йому відповідати, за винятком тих випадків, коли Цивільним кодексом України передбачено можливість врегулювання перевізних відносин законом по-іншому.

Теоретичні розробки щодо відповідальності авіаперевізника розвивалися за двома основними напрямками, такими як: настання відповідальності авіаперевізника внаслідок невиконання чи неналежного виконання договору перевезення та настання відповідальності авіаперевізника в результаті заподіяння шкоди. Керуючись нормами українського законодавства, можна виокремити такі види відповідальності авіаперевізника за договором перевезення вантажу: а) відповідальність за прострочення у доставці. Однак згідно ст. 923 Цивільного кодексу України у разі прострочення доставки вантажу перевізник зобов'язаний відшкодувати іншій стороні збитки, завдані порушенням строку перевезення, якщо інші форми відповідальності не встановлені договором, транспортними кодексами (статутами). Ст. 314 Господарського кодексу України встановлює, що перевізник звільняється від відповідальності за прострочення в доставці вантажу, якщо прострочення сталося не з його вини; б) відповідальність за ненадання транспортного засобу. Однак перевізник вантажу звільняється від відповідальності, якщо ненадання транспортного засобу сталося не з його вини, зокрема в разі припинення (обмеження) перевезення вантажу в певних напрямках, встановленого у випадках і в порядку, передбачених транспортними кодексами (статутами); в) відповідальність за втрату, нестачу, псування або пошкодження вантажу. Перевізник відповідає за збереження вантажу з моменту прийняття його до перевезення та до видачі одержувачеві, якщо не доведе, що втрата, нестача, псування або пошкодження вантажу сталися внаслідок обставин, яким перевізник не міг запобігти й усунення яких від нього не залежало.

Дослідження інституту відповідальності перевізника ускладнює міжнародний характер діяльності у сфері перевезень. Оскільки перевезення вантажу здійснюються в міжнародному сполученні, тобто коли повітряні судна, вилітаючи з однієї країни, здійснюють комерційну посадку в іншій країні, а сторонами договору міжнародного перевезення частіше за все є представники різних країн, питання відповідальності перевізника регулюється не тільки національним законодавством, але й міжнародними нормативними актами (багатосторонніми та двосторонніми угодами) у сфері цивільної авіації.

Отже, відповідальність авіаперевізника потребує подальшого законодавчого вдосконалення в частині закріплення в Цивільному та Повітряному кодексах України повної відповідальності перевізника, підстав звільнення його від відповідальності за втрату, нестачу чи пошкодження вантажу.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 759.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
3. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 р. // Голос України. – 2011. – № 110.
4. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень від 25.05.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_594.
5. Безлюдько І. О. Договір перевезення вантажу повітряним транспортом за цивільним законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / І. О. Безлюдько. – К., 2005. – 13 с.

УДК 341.241:656.025:341.9(043.2)

Суворова М. В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Вишновецька С. В., д.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРА І БАГАЖУ В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

На сьогодні перевезення пасажирів і багажу займає значне місце в діяльності транспортних організацій. Розширення і інтенсивність різноманітних міжнародних зв'язків закономірно викликають постійне збільшення кількості договорів міжнародного перевезення пасажирів і багажу, що укладаються на різних видах транспорту, а також розвиток практики правозастосування.

Під міжнародним перевезенням пасажирів розуміють таке перевезення, при якому пасажир перетинає кордон держави і переміщується через територію більш ніж однієї держави. У зв'язку з цим слушним є зауваження А. С. Касаткіної про те, що важко погодитись із визначенням міжнародного перевезення в науці міжнародного приватного права, згідно з яким міжнародне перевезення – це перевезення між двома і більше державами, що виконується на умовах, встановлених укладеними цими державами міжнародними угодами. Таке визначення буде справедливим лише для частини міжнародних перевезень. У ряді випадків міжнародне перевезення не підпорядковується міжнародним угодам держав, через територію яких таке перевезення здійснюється, проте при цьому воно не перестає бути міжнародним, оскільки пасажир переміщується через територію декількох держав. За відсутності міжнародних угод, учасниками яких є ці держави, перевезення